

Státní rostlinolékařská správa

Sídlo organizace: Těšnov 17, 117 05 Praha 1
Korespondenční adresa: Ztracená 1099/10, 161 00 Praha 6

Opava 16.4.2013
čj. SRS 021306/2013

Oblastní odbor SRS

Jaselská 552/16

746 82 Opava

Zpráva č. 3 oblastního odboru OPAVA o výskytu škodlivých organismů a poruch za období od 1.4.–14.4.2013

1. Počasí

K bohaté sněhové nadílce z konce minulého období připadlo dalších přibližně 5 cm sněhu ještě 3.4. Počasí bylo stále většinou zamračené a dosti chladné. Ranní minima se udržovala pod bodem mrazu, nejnižší teploty klesly 2.4., místy i pod -7°C . Odpolední maxima byla zpočátku do 5°C . Oteplování bylo velice mírné a postupné, nejdříve se zvyšovaly zejména odpolední teploty. Nad 10°C vystoupila odpolední maxima na většině území až 9.4. Tání sněhu se velice urychlilo deštěm 12.–13.4. a následným slunečným počasím s vysokými odpoledními teplotami, které se v závěru období pohybovaly kolem 15°C a na jihu oblasti i přes 17°C . Ve středních a zejména vyšších polohách je sněhu pořád dostatek, zbytky jsou ještě i na polích, v příkopech nebo severních expozicích i v nižších polohách.

2. Výskyt škodlivých organismů a poruch

Jarní regenerace ozimů se projevila zejména čerstvou zelení ozimých obilnin, ale pouze v nejteplejších částech oblasti. Ze škodlivých organismů se v současné době uplatňují zejména v ozimé pšenici a ozimé řepce spíše ojedinělé střední a v pícech až lokálně silné výskyty hraboše polního. Mimo to je řada výskytů na orné půdě s výrazně okrajovým efektem. Ojediněle jsou zjišťovány první výskyty imag krytonosce čtyřzubého v porostech ozimých řepok, líhnutí larev přezimujících škůdců na ovocných dřevinách ani mšice makové na zimních hostitelích ale ještě nebylo zaznamenáno. Jarní práce znemožňují často silně zamokřené pozemky, lokálně i se stojící vodou, a tak se významně opoždí zejména setí jařin. Z období přibližně před třemi týdny je zaseta menší část jarních obilnin na Kojetínsku, Přerovsku a Prostějovsku. Ve chmelnicích s ranými odrůdami chmele, které nejsou přemokřené, započal jarní řez chmele.

OBILNINY

Ze všech okresů jsou hlášeny většinou rovnoměrně přezimované a vyrovnané porosty ozimých obilnin v dobrém zdravotním stavu. Lokálně se objevují porosty s chladovým poškozením, žloutnutím nebo fialováním listů, vegetační vrcholy těchto rostlin jsou nepoškozené.

PŠENICE OZIMÁ (RF 16–29, šestý list rozvinutý až devět a více odnoží viditelných)

Ojedinelý střední výskyt **tyfulové plísnovitosti obilnin (*Typhula idahoensis*)** byl zjištěn v okrese Přerov.

Preventivně lze doporučit moření vhodnými fungicidy a vyrovnanou výživu v jarním období k podpoře regenerace rostlin. Silně napadené rostliny je vhodné z porostu vyvláčet.

Tamtéž zaznamenali ojedinělý střední výskyt **septoriové skvrnitosti pšenice (*Mycosphaerella graminicola*)**.

Pozorování napadení listů se provádí při objevení se prvního až druhého kolénka (31–32 BBCH), posledního listu (37 BBCH), na počátku metání (51 BBCH) a v době, kdy první zrna dosáhla své konečné velikosti (71 BBCH) na dvaceti rostlinách odebraných při úhlopříčném průchodu porostem (10 míst krát 2 rostliny). Z každé rostliny se vybere vždy jedna průměrně vzrostlá, plodná odnož. Při prvních dvou pozorováních se z odnoží ve vzorku hodnotí střídavě napadení čtvrtého a pátého listu shora, při třetím pozorování třetího a čtvrtého listu shora a při posledním druhého a třetího listu shora. Zaznamená se počet listů s jednou nebo více pyknidami septoriové skvrnitosti pšenice, při posledním pozorování se hodnotí velikost plochy s příznaky choroby.

Ošetří se porosty s 12 a více % listů s výskytem pyknid nebo při indexu napadení 40 a více % krátce po odkvětu (71 BBCH).

Střední výskyty **hraboše polního (*Microtus arvalis*)** byly zaznamenány v okrese Olomouc (Dolany, Samotíšky, Velký Týnec).

Zjišťují se počty užívaných nor (nory s čerstvými výhrabky nebo pobytovémi stopami) v přepočtu na 1 ha, a to na základě 4 průchodů o šířce 2,5 m a délce 100 m, resp. cca 140 kroků (celkem $4 \times 250 \text{ m}^2 = 1000 \text{ m}^2$) a vynásobením desetkrát.

Ošetření se provede při dosažení nebo překročení prahu škodlivosti, tj. pokud se na jaře zjistí více než 50 užívaných východů z nor na 1 ha.

Pozor, ošetřovatel porostu je povinen oznámit použití přípravků pro hubení hlodavců (rodenticidy) tři dny před zahájením aplikace přípravku oprávněnému uživateli honitby a rostlinolékařské správě a projednat opatření k ochraně zvěře s oprávněným uživatelem honitby.

JEČMEN OZIMÝ (RF 22–30 BBCH, druhá odnož viditelná až začátek sloupkování)

Porosty jsou většinou vyrovnané, v dobrém zdravotním stavu, zjištěné pozůstatky podzimní infekce **padlí ječmene (*Blumeria graminis*)** jsou slabé, jen ojediněle v okrese Nový Jičín (Závišice) střední a v okrese Přerov (Radslavice) střední až silné.

Pozorování padlí ječmene se provádí při plném odnožování rostlin (25 BBCH) a objevení se druhého kolénka (32 BBCH). Kontrolují se 2 odnože na 10 místech při úhlopříčném průchodu porostem. Ve fázi 25 BBCH se hodnotí celá rostlina.

Ošetří se porosty, u nichž je napadeno 10 a více % rostlin (odnoží).

Střední výskyt **obecné krčkové a kořenové hniloby ječmene (*Gibberella* spp.)** zaznamenali v okrese Olomouc (Nový Dvůr).

Napadení listové pochvy se hodnotí koncem odnožování (29–30 BBCH) na dvaceti rostlinách odebraných při úhlopříčném průchodu porostem (10 míst krát 2 rostliny). Pro každou průměrnou odnož z jednotlivých rostlin se určí zvlášť stupeň napadení.

Ošetřit by se měly porosty s indexem napadení 25 a více %, účinnost ošetření fungicidy proti chorobám ze skupiny *Gibberella* spp. je ale sporná.

OLEJNINY

ŘEPKA OZIMÁ (RF 15–30 BBCH, pátý pravý list až počátek prodlužovacího růstu)

Porosty jsou většinou vyrovnané, často přerostlé. Lokálně jsou zjišťována ohniska poškozená okusem zvěří. K dalšímu odumírání starších listů přispěla i nedávná sněhová pokrývka, vegetační vrcholy se zdají být nepoškozené. Výskyty houbových chorob jsou jen slabé.

První slabé výskyty imag **krytonosce čtyřzubého (*Ceutorhynchus pallidactylus*)** byly zaznamenány v okresech Přerov (Radvanice, 11.4.) a Prostějov (Němčice nad Hanou, 12.4.).

Pozorování imag krytonosce čtyřzubého a řepkového se provádí dvakrát týdně ve 2 Mörickeho miskách nebo na 2 žlutých lepových deskách od dosažení maximální teploty 6 °C do zjištění maxima náletu. Optické lapáky se umístí na protilehlé strany, nejméně 10 m od jeho okraje směrem do

porostu. Mörickeho misky se naplní do $\frac{3}{4}$ vodou, pro snížení povrchového napětí se kápne do každé misky saponátový prostředek. Proti zamrznutí se může přidat lžice kuchyňské soli.

Ošetření se provede při průměrném výskytu 5 a více brouků na 1 misku za 1 den, u krytonosce řepkového při průměrném výskytu 3 a více brouků na 1 misku za 1 den.

Střední výskyty **hraboše polního (*Microtus arvalis*)** byly zaznamenány v okrese Olomouc (Bohuňovice, Bystročice, Moravská Huzová, Velká Bystřice), silný výskyt zaznamenali v okrese Prostějov (Němčice nad Hanou). Řada porostů bude pravděpodobně vyžadovat okrajové ošetření rodenticidy.

Způsob pozorování a indikace ochrany proti hraboši polnímu viz pšenice ozimá.

V okrese Šumperk (Bludov, Rovensko) se lokálně vyskytuje silné zaplevelení výdrolom obilnin. Silné zaplevelení zejména **penízkiem rolním (*Thlaspi arvense*)**, **rozrazillem perským (*Veronica persica*)** a **violkou rolní (*Viola arvensis*)** bylo zaznamenáno v okrese Frýdek-Místek (Baška).

PÍCNINY

Silné výskyty **hraboše polního (*Microtus arvalis*)** byly zaznamenány v trvalých travních porostech v okresech Jeseník (Horní Hoštice, Javorník-Město) a Olomouc (Hynkov), střední v okrese Olomouc (Pňovice).

Způsob pozorování a indikace ochrany proti hraboši polnímu viz pšenice ozimá.

OVOCNÉ DŘEVINY

Na celém území převládají slabé výskyty přezimujících stádií škůdců ovocných dřevin, silnější výskyty jsou zjišťovány hlavně na neošetřovaných stromech v silničních stromořadích, extenzivních sadech a na rozptýlené zeleni.

Jádroviny

JABLOŇ (RF 00 BBCH, zimní dormance)

Střední výskyt **hraboše polního (*Microtus arvalis*)** byl zaznamenán v ovocných sadech v okrese Olomouc (Vilémov).

Způsob pozorování a indikace ochrany proti hraboši polnímu viz pšenice ozimá.

Za oblastní odbor Opava zpracoval: Ing. Jan Sitek